

Nro. 42.

A' FELS. R. CSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Kedden Majusnak 27-ik napján ,
1800-ik esztendőben.*

—◆◆◆◆◆—
*Hadi Történetek és Környüldállások.
I. Olasz Országban.*

Innen még ekkorig, mindenkor kellemetes híreket veszünk, a' győzelemhez szokott Cs. K. ármádiának az Ex Liguriai Respublika földjén tett elő meneteleiről. A' közelebb múlt szombaton, úgymint *Majus 24-ik napján*, illetén tudósítást közölt a' Cs. K. udvari hadi Tanács a' Bétsi Publicummal.

„Az Olasz Országból Kurir fővel ide érkezett Obristiajnánt Gróf *Paar* által azt írja *Mélas L.* Generálissa, hogy minekutánna a' Cs. Kir. seregek a' *Rojai* tanyát az ellenségtől el foglalták volna, szükségesnek itilte azt lántzokkal körül venni; a' *Villa-Frankai* erőfleget, 's végtére, *Nizzát*

is el foglalni, hogy ekképen femmi maradandó helyek nem lévén a Frántziáknak, akként bánhasson a' *Genuában* bé zaratott Francia fő vezérel, a' mint nékie tettzeni fogna. — Ahozképest előben is a' *Ventimigliai* erősségnek fegyverrel leendő meg vételét bizta *Lattermann* Generálisunkra, a' ki is mingyart akkor meg tette a' szükséges rendeléseket, és a' *Wéber* granatíros batallionját állította ki azon súlyos dolognak szerentsés eszközésére. — Ebben az erősségben vólt Fr. katoná őrizet 6 fő tífztből, és 100 köz emberből állott. Látván ez az erőtlen katoná őrizet a' nevezett Granatíros Batallionnak ellene tett kélzületjeit, és azt is, hogy az azon erősséget dómína ó tetőket már el foglalta vólna, nem tartotta hasznosnak az erőszakos ostromlást el várni, hanem capitulált, és magát is hadi fogságra adván, önként által adta azon kástélyt a' győzedelmeseeknek.

Seregeinknek ezen sebes előre lett menetelekről az ellenség tudósíttatván, mingyart által vontá magát a' *Var* nevű folyóvizén, oda hagyta *Nizza* városát, a' hova nyomba bé menvén *Gorupp* Generálisunk, minden jó gondölkozású, de magokat az e lenség jelentéte alatt ki nyilatkoztatni nem mérélzett lakosok fegyvert fogtak, 's vitéz trupjainkhoz tsatoltak magokat. Önnön maga *Mélás* fő vezér is oda vitte Majus 13 ikán a' maga hadi fő szállását által, a' Gen. *Lattermann* brigadáját pedig akként telepít tte le a' *Var* vize mellett, hogy annak egy része tsak egy fél órára fekszik a' még ellenség hatalma alatt lévő *Var* hidjától, a' másik része pedig az *Elsnitz* F. M. Lajtenánt corpusával egyetemben a' *Monte-Grosso* nevű tetőkön szállott meg, ámbár még most is, mind a' *Monte Albanói*, mind a' *Villa-francai* kástélyokban Fr. őrizetek legyenek, de mivel ezeket is körül kerítette, lehetetlen, hogy sokái tarthassak magokat.

A' *Var* folyóviznél táborozó ellenséges ármádia 8 vagy 10 ezer főből állónak lenni mondatik, és imé ez az az erő, a' mellyel a' *Genuába* bé záratott pajtasait, egynéhányszor ki akarta szabadítani.

A' *Nizza* városában lévő számos beteg és sebes Frantziákon kívül 19 érczből való, 's 91 vas ágyúkat, 4 mozsár ágyúkat, 1450 hordó puskaport, 's többféle készüléteket találtak az abba bé ment győzedelmes Cs. K. seregek.

A' *Génudt* és *Savonát* zárva tartó corpusoknál semmi nevezetes dolog nem történt. — Anglus Vice-Admiralis Lord *Keith*, Majus 8 ik napján réggel, egynéhány galliotákról és bombis hajókról kezdette *Genuának* belső, 's annak *S. Pietro d' Arena* nevezetű külső városát bombikkal és ágyú golyóbilokkal lövöldöztetni, melly offromlás egynéhány órákig tartván, a' mint képzelni is lehet, nem kevés kárt tett az épületekben.

Ezen alkalmatossággal azokról is tudósította *Mélds L.* Generálisa a' Felsőudvari hadi Tanátsot a' mellyek *Olasz Ország*nak *Helvétzi*ival határos szélein seregeinknek a' *Var-solyó* vizig lett előbre nyomulásáig történtek. Egyszersmind el esett, meg sebesitetett, és elfogatott vitézeinknek számát is meg küldötte, a' melly relatiója mint-hogy hosszatska, mi, a' mint az idő éskörnyülállások engedni fogjuk, apródonként fogjuk azokat az olvaló *Magy. Publicummal* közleni

Mint ennekelötte mind nár, úgy ezen alkalmatossággal is nagyon magasztalja *Mélds* vezérünk a' Cs. K. seregeknek közönlégellen, és minden felsőbb 's a sőbb rangú tisztyeinknek taradhatatlan munkásságokat, állhatosságokat, és a' Felső Cs. K. szolgálatnak hűséges folytatására való készségeket. Dittfri az ármádiánknál lévő *Pechemonti* seregeket is, a' mellyek minden alkalmatosságokban nagy segedelmére vótak, és vagynak még most is a' mi vitéz trupjainkuak.

A' *Keim* F. M. Lajtenant segitfégére küldött seregeket maga is követni szándékozik *Mélas* vezérünk *Piemon:ba* hogy ekképen, hogyha a' izükség és környü álások kívánni fogják, maga is jelen lehet, és maga meg tehesse azon izükséges intézeteket, a' mellyek az ellenség ellenünk való törekedéseinek el háritására meg kívántatnak. Jelen nem léte alatt F. M. Lajtinant *Elsnitz* commandirozza a' *Var* folyó viz mellett táborozó seregeinket.

II. A' Svéviai Kerületben.

B. Kray hadi Tárnokmesternek 17, és 18-ik Majusi tudolitása szerént, az *Ulm* városa környékén fekvő Cs. K. armadánál, mostanában semmi olly vátozás nem történt, a' melly érdemes lehetne a' közönségelié való tételre. Ellenben az ellenség, a' ki *B. Kraynak* utolsó recognosciorzása után jóval hátrább nyomatott való, a' *Duna* bal partján le telepített seregeit nagyon megsaporította, a' maga fő erejét az *Iller* folyóvizének bal- és a' *Dunának* jobb partjai közti úgy öszve vonta, hogy egy divisiojánál több nem állott *Weisenhorn* ellen. — Arra való nézve *B. Kray* Vezérünk is, mind a' *Gr. Gyulay* commandója alatt *Günzburg* mellett állott, mind a' *Mindelheim* felé küldetett lovasságot előre nyomitotta, 's keményen meg hagyta, hogy minden esetre készen tartsák magokat.

Eddig vagynak azok, a' mellyeket a' Fels. udvari hadi Tanács a' Publicummal közleni kívánt. Lássuk, ezeken kívül mit irnak a' Német Országgi közönséges levelekben.

Ulmából azt irják Majus 17-ik napján, hogy az az előtt való napon történt tsatazásban, a' mellyben újobban héros módjára viselte magát *Ferdinánd* Auszriai fő herczeg, a' *dunán* által *Echingenig* és *Erbachig* nyomattak vissza a' *Franzsiák*, kik közül 800 ember maradt a' tsata piaztzon, 's 600 esett fogságba. A' győzedelmesek-

nek nyereségek 6 ágyúból, és 8 munitiós szekérből állott. —

A' Tirolisi magános tudósítások szerént már a' Herczeg *Reusz* *Corpusa* is oda hagyta a' Constantziai tó környékét, és Tirolisnak *Reuti* nevű helységéhez marsirozott, holott 550 főből álló Cs. K. katonaságot, 60 pattantyúft, 's 3000 kemény töltésű Tirolisi Stutzolokat talált, mellyen nagyon is örvendett. Ezeken kívül, még 40 stutzos Kompania fog oda és *Scharnitzba* küldtetni, azon két szoros passusnak védelmezésére. — A' *Kuffsteini* várba is fok előség takarittatik. — *Jellachich*, és *Auffenberg* Generálisok, 5000 Cs. K. fegyveres néppel, 24 Tirolisi és Vorarlbergi stutzosokkal telepedtek le *Feldkirchen* környékén. Mind *Bregentzet*, mind *Lindaut* önként oda hagyták az Ausztriai seregek, mind a' kettő kívül mivel volt azon a' lineán, a' melly a' Cs. K. Generálisok által meg van határozottatva. —

Hiller Generálisunknak *Chur* városában vagyon a' fő hadi szállása, és azokat a' szoros passusokat, a' mellyek a' Helvétziai apróbb Cantonokból Graubündenbe visznek, jól meg tölttte vigyázó katonasággal. — General *Dedovich*, a' ki a' Sz. *Gotthard* hegyén által az *Uri* Cantonba nyomult bé, jó egészségben vagyon ő vele. — *Graubündenben* csak nem mindnyájan fegyverbe öltöztek a' lakosok. — Majus 11-ik napján Oberster *William* is oda hagyta *Lindau* városát, és *Jellachich*'s *Auffenberg* Cs. K. Generálisokkal kaptsolta magát öszve.

Német Ország.

A' herczeg *Hokenloe* *corpusa*, a' melly darab időtől fogva, *Manheim*, *Heidelberg* és *Bruchsal* környékén táborozott, e' folyó hólnapnak 13 ikán el hagyta azon fekvését, és *Stutgardon* által olly véggel marsirozik *Ulmához*, hogy ottan öszve kaptsolhassa magát a' Cs. Kir. nagy ármadiával. *Le-grand* Fr. Generálisnak a' divisiója (a Fr. arma-

dianál egy divisióban 10's 12 ezer ember vagon) erőssen iparkodott azon; hogy a' herczeg *Hohenloe* corpusát *Ulm*tól el szakalzhalla, han. m a' Cs. Kir. *Cavalleria Blaubeuren* és *Westerstetten* közt meg támadta a' *Legrand* divisióját, keményen közibe vágott, 's úgy széllyel szórta, hogy a' kinek hova lehetett oda futott, és ott kereste a' veszélytől való meg menekedhetését.

General *Gyulay*, Majus 15-ik napján nagyon meg törte az *Iller* vize mellett tanyázott *Frantziákat*, 's 2 óránira verte őket hátrább. Az ő vezérlése alatt lévő *Corpus*, nevezetessen a' *Blankenstein* és *Mészáros* huzárjai mindent, a' kit elő 's utól értek a' *Francziák* között, öfzve aprították; de bezzeg volt is nyereségek szép a' megöltett *Frantziáknál* találtatott pénzből, órákból és gyűrűkből. Egy köz huzár egy olly gyűrűt nyert, a' melly két ezer forintra vagon betsülteve. A' *Frantziákkal* együtt volt *Helvétus* parasztok között is sokan el veszték ezen tsatában.

Néhány Német Országi közönséges levelek úgy hirlelték nem réziben, hogy a' *Würtembergi* *Herczagséghez* tartozó magas kölsiklán épült, és gyözhetetlennel tartatott erős várat, *Hohentwiel*t, különös fortéllyal foglalták volna el a' *Francziák*. Ellenben a' *Párisi* újság levelek, 's nevezetessen a' *Monitör*, officialiter azt írja, hogy a' *Rénusi* *Fr. armada* első divisiójának a' *Commendansa*, General *Vandamme*, capitulatio mellett vette azt meg *Wolff* *Würtembergi* *Obristlajtnantól* azon erősségnek *Vice Commendansától*, még pedig a' következő fel tételek mellett: hogy az eddig abban volt *Würtembergi* katona őrizet hadi betsüllettel mennyen abból ki; hogy fegyverénél, 's monturjánál egyebet onnan ki ne vigyen; hogy az ott lévő fegyveres tár, ártilléria, munitió, magazinumok, 's több efélek adattassanak a' *Frantziáknak* által; hogy az onnan ki költözö *Würtembergi* katona őrizet; a' fel tseréltetésig

semmi hadi szolgálatot ne tegyen; hogy a' velek lévő aszonyok és gyermekek szabadon kifognak onnan botsattatni; hogy a' betegek, meg gyógyulásokig ott maradjanak; hogy a' papi és polgári személyek, ha nékiek tettzeni fog, továbbra is ott maradhassanak; ha pedig nem akarnak, az elsőbbség el vihetőék magokkal a' templomhoz tartozó edényeket és könyveket; hogy az ott lakó szőlő miveseknek, és árendásoknak, ha ott maradni akarnak, semmi bántódások ne legyen. Utollyára parolájára, 's betsülletére fogatta Gen. Vandamme, hogy Moreau fő vezérnél, és a' Fr. Kormányzóknál ki fogja azt maga közbe vetése által elközleni, hogy a' következő békeességben vissza adattassék azon erősség a' Würtembergi Statusnak s. a. t.

Dillingenből, az Augspurgi Püspökség szokott residentiajából azt írják, hogy Moreau Fr. fő vezér, egyik Adjutánsát B. Kray Cs. K. hadi Tárnakmesterhez küldötte, 's a' békeességgel újobban meg kínálta 's arra kötelezte volna magát, hogy ha a' Lech folyóviz háta megé vonnya magát, a' Cs. Kir. armádia, ő is, tudniillik Moreau vissza fogja a' Fr. armádiát a' Rénus bal partjára vezetni, hogy az ekként lendő fegyver nyugvás alatt bátorságossan foglalatoskodhassanak a' békeességnek elközlésében. Mindezekre ekként felelt B. Kray; hogy Moreaunak ezen feltétere Bétsből fogna válasz adatódni.

Tirolisból így írnak Majus 14 ikén. A' hadakozásnak piatza újobban közelget hazánkhoz. Herczeg Reusz a' Vorálbergi Cs. Kir. Corpusnak vezérje személyesen Innsbruckban volt ma, hogy a' mi érdemes Kormányzókkal, Gróf Bissingennel előre meg tehesse a' hazánk védelmezésére meg kívántató rendeléseket. Nagy fietséggel számos ágyúk küldettek Felső Bavoriához, és a' Lech folyóvize mellé. — Minden stutzos kompániák, még azok is, a' mellyek egy hólnaptól fogva határa-

ink mellett tanyáznak, parantsolatot vettek az előre való nyomulásra, a' fel fegyverkezett föld népének pedig minden órában kézzen kell a' marfrozásra magát tartani. A' már eddig fenn állott 4 stuttzos Kompanian kívül, 9 Kompania fog fel állittatni, 's mindenik kompania 300 főből fog állani. Ezek a' Kompaniák tüzzel is derekasan tudnak exercirozni.

A' kik a' Svéviai Kerületnek felső részéből *Augsburgon* keresztül utaztak, azt beszélték, hogy a' Frantziák minden tehetősebb városokat sulyos contributió és requisitió alá vetettek, kiváltképen a' Fels. Auszriai Házhoz és a' Würtembergi Herczegséghez tartozó tartományokban.

Ulma városának régibb erősségei, sok újabb erősségekkel lévén meg szaporittatva, ha szinte ostrom alá vétetődne is az ellenségtől, még sem hódolna meg egy könnyen, és egy hamar.

Minekutánna a' Herczeg *Hohenloe* corpora *Manheim*, *Heidelberg* és *Bruchsal* környékét oda hagyván a' Cs. Kir. fő armádiához marfrozott, és a' Székely hufzárknál egyéb ottan nem maradt volna, lehetetlen volt *Manheim* városát meg tartani. Arra való nézve, az említett Hufzár Regimentnek derék Kapitánya B. *Szentkerefzty* Ur, Majus 14-ikén által adta volna azt *Thürring* Fr Generálnak de ismét *Spira* felé vissza vonták magokat a' Francziák.

* * *

Itten az a' hirkerekedett ma dél előtt, hogy a' Máltai sziget az Anglusoknak, *Savona* városa pedig az Auszriai győzedelmes seregeknek fel adták volna magokat. Ha igaz, bizonyosan meg fogjuk a' ma, esteli 7 órakor ki adattatandó különös újságban olvasni.

D. D. S